

Determining the Awareness Levels of Midwifery Students Regarding Global Climate Change

Sümeyye AHİ^a Dilber ERŞAN^b

^a **Corresponding author**, Assoc Prof., Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Health Sciences, sumeyye.ahi@ahievran.edu.tr

^b Master's student, Kırşehir Ahi Evran University, Department of Midwifery, Institute of Health Sciences, dilberersan312@gmail.com

ARTICLE INFO

Article Type: Research Article

Received: 24/11/2025

Accepted: 27/12/2025

Available online: 30/12/2025

Keywords: Global climate change, awareness, midwifery students, maternal and newborn health.

ABSTRACT

Purpose: Climate change is one of the most significant global threats affecting ecosystems, public health, and particularly vulnerable groups such as pregnant women and newborns. Midwives play a key role in protecting maternal–infant health and supporting climate-resilient health systems. This study aims to determine the awareness levels of midwifery students regarding global climate change.

Methods: This descriptive study was conducted with 213 midwifery students enrolled in a university in central Türkiye. Data were collected between May–June 2025 using a Personal Information Form and the University Students' Global Climate Change Awareness Scale. The scale consists of 21 items and four subdimensions. Descriptive statistics, independent t-test, and One-Way ANOVA were used in data analysis. Skewness–kurtosis values indicated normal distribution. Post-hoc tests (Bonferroni, Tamhane's T2, Welch) were applied when required.

Results: The students' overall awareness level was moderate (mean 74.2 ± 13.6). The highest awareness was in the “effects on natural and human environment” subdimension. The mean awareness score of students who were aware of the health effects of climate change (76.7 ± 13.0) was significantly higher than that of students who were not aware of these effects (66.8 ± 14.6) ($p < 0.05$). Additionally, students who received information from scientific meetings had significantly higher awareness levels ($p < 0.05$).

Conclusions: The findings indicate that midwifery students' climate change awareness needs improvement. Strengthening climate–health content in midwifery curricula and increasing scientific educational opportunities may enhance awareness. Supporting students' knowledge in this area is essential for preparing climate-resilient maternal and newborn care providers.

This work is an open access article under [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Cite: Ahi, S., & Ersan, D. (2025). Determining the awareness levels of midwifery students regarding global climate change. *InHealth Theory*, 2(2), 73–82. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18067901>

Ethics committee statement: Ethical approval for this study was granted by the Kırşehir Ahi Evran University Scientific Research and Publication Ethics Committee of Social and Human Sciences (Decision No: 2025/08/34).

Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi

Sümeyye AHİ^a Dilber ERŞAN^b

^a **Sorumlu Yazar**, Dr. Öğr. Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, sumeyye.ahi@ahievran.edu.tr

^b Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı, dilberersan312@gmail.com

MAKALE BİLGİSİ ÖZET

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 24/11/2025

Makale Kabul Tarihi: 27/12/2025

Çevrimiçi Yayın Tarihi: 30/12/2025

Anahtar Kelimeler: Küresel iklim değişikliği, farkındalık, ebelik öğrencileri, anne ve yenidoğan sağlığı.

Amaç: Küresel iklim değişikliği; çevresel, ekonomik ve sağlık alanında geniş etkiler oluşturan önemli bir küresel sorundur. Özellikle gebeler ve yenidoğanlar bu etkiler karşısında daha savunmasızdır. Ebelik öğrencilerinin iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi, gelecekte sunacakları anne-bebek sağlığı hizmetlerinin niteliği açısından önem taşımaktadır. Bu çalışma, ebelik bölümü öğrencilerinin küresel iklim değişikliği farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma, Türkiye'nin orta bölgesinde bir üniversitede öğrenim gören 213 ebelik öğrencisiyle Mayıs–Haziran 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler Kişisel Bilgi Formu ve Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliği Farkındalık Ölçeği ile toplanmıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi ve One Way ANOVA kullanılmıştır. Gerektiğinde Welch ve post-hoc testleri (Bonferroni, Tamhane's T2) uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin genel farkındalık düzeyi orta düzeydedir ($X=74,2\pm13,6$). En yüksek farkındalık doğal ve beşerî çevre etkileri alt boyutunda görülmüştür. İklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerini bilen öğrencilerin farkındalık puan ortalaması ($76,7\pm13,0$), bu etkileri bilmeyen öğrencilerin farkındalık puan ortalamasına ($66,8\pm14,6$) kıyasla anlamlı derecede daha yüksektir ($p<0,05$). Bilimsel toplantılardan bilgi alanlarda farkındalık düzeyleri de anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0,05$).

Sonuç: Ebelik öğrencilerinin iklim değişikliğine yönelik farkındalıklarının geliştirilmesi gerekmektedir. Müfredatta iklim-sağlık ilişkisine yönelik içeriklerin artırılması ve öğrencilerin bilimsel eğitim etkinliklerine katılımının desteklenmesi önerilmektedir.

Bu çalışma [Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) kapsamında açık erişimli bir makaledir.

Atıf: Ahi, S., & Erşan, D. (2025). Ebelik bölümü öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. *InHealth Theory*, 2(2), 73–82. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18067901>

Etik kurul beyanı: Bu çalışma için etik onay, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınmıştır (Karar No: 2025/08/34).

1. Giriş

Küresel iklim değişikliği; çevresel, ekonomik, sosyal ve sağlık alanlarında çok boyutlu etkiler yaratan, günümüzün en önemli küresel sorunlarından biri olarak kabul edilmektedir (United Nations, 2023; NASA, 2020). Artan ortalama sıcaklıklar, ekstrem hava olaylarının sıklığındaki artış ve çevresel bozulmalar; ekosistemleri, gıda ve su güvenliğini tehdit etmekte ve insan sağlığı üzerinde doğrudan ve dolaylı riskler oluşturmaktadır (İncesu & Altınır Yas, 2024). Bu yönüyle iklim değişikliği yalnızca çevresel bir sorun değil, aynı zamanda önemli bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir. Birleşmiş Milletler, iklim değişikliğiyle mücadeleyi Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında öncelikli bir hedef olarak ele almakta ve toplumsal farkındalığın artırılmasını temel stratejilerden biri olarak vurgulamaktadır (United Nations, 2023).

İklim değişikliği farkındalığı, bireylerin iklim değişikliğinin nedenlerini, sonuçlarını ve bu sürecin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini algılama ve anlama düzeyini ifade etmektedir (Ataklı & Kuran, 2022). Üniversite öğrencileriyle yürütülen çalışmalarda, iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerinin genellikle orta seviyede olduğu ve bu farkındalığın eğitim, bilgi kaynakları ve bireysel ilgi alanlarına bağlı olarak değiştiği bildirilmektedir (Yüce Yörük & Varer Akpınar, 2023; İlaslan & Şahin Orak, 2024; İncesu & Altınır Yas, 2024). Sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerle yapılan araştırmalar ise, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin bilginin farkındalık düzeyini artıran önemli bir etken olduğunu göstermektedir (Tümer, 2023; Işık & Güneş, 2025).

Küresel iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri özellikle gebeler, fetüsler ve yenidoğanlar gibi hassas gruplarda daha belirgin hâle gelmektedir. Literatürde; gestasyonel diyabet, preeklampsi, düşük doğum ağırlığı, erken doğum, perinatal mortalite ve doğum komplikasyonları gibi birçok olumsuz gebelik sonucu ile iklim değişikliği arasında anlamlı ilişkiler olduğu bildirilmektedir (Roos vd., 2021; Ha, 2022; Samuels vd., 2022; Öztürk Dönmez & Kurt, 2023; Lykins vd., 2024; Kılıç & Yılmaz, 2025). Bu bulgular, iklim değişikliğinin anne ve yenidoğan sağlığı açısından önemli bir halk sağlığı riski olduğunu ortaya koymaktadır.

Anne ve yenidoğan sağlığının korunmasında temel rol üstlenen ebeler, iklim değişikliğinden doğrudan

etkilenen bu hassas gruplarla sürekli etkileşim hâlinde. Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (ICM), ebelerin iklim değişikliğine uyumlu sağlık sistemlerinin geliştirilmesinde, çevresel sürdürülebilirliğin desteklenmesinde ve iklim kaynaklı sağlık risklerinin yönetilmesinde kritik bir role sahip olduğunu vurgulamaktadır (ICM, 2024). Bu durum, ebelerin iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin farkındalıklarının mesleki yeterlilik açısından önemli olduğunu göstermektedir. Nsengiyumva vd. (2020), ebelerin ve hemşirelerin iklim değişikliği konusundaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin sundukları bakımın niteliğini doğrudan etkilediğini bildirmiştir.

Gelecekte ebe olarak görev alacak olan ebelik öğrencilerinin iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi; eğitim programlarının geliştirilmesi, müfredat içeriklerinin güncellenmesi ve iklim-sağlık ilişkisine duyarlı sağlık profesyonellerinin yetiştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Türkiye’de sağlık ve ebelik öğrencileriyle yapılan sınırlı sayıda çalışmaları, iklim değişikliği farkındalığının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Aktaş Reyhan vd., 2024; Işık & Güneş, 2025). Ancak ebelik öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerini, özellikle anne ve yenidoğan sağlığı bağlamında ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın özgünlüğü, küresel iklim değişikliğini yalnızca çevresel bir sorun olarak değil; anne ve yenidoğan sağlığı ile doğrudan ilişkili bir sağlık riski bağlamında ele alması ve ebelik öğrencilerinin farkındalık düzeylerini bu çerçevede incelemesidir. Ayrıca çalışma, öğrencilerin iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerine ilişkin bilgi durumları ile farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlayarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Bu nedenle bu araştırma, ebelik bölümü öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırma soruları

- Ebeler Bölümü öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeyi nedir?
- Ebeler Bölümü öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerine göre iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeyleri arasında fark var mı?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Tanımlayıcı araştırma katılımcıların, yer ve zaman özelliklerine göre maruz kalınan hastalıkların/durumların toplumdaki dağılımını inceler (Çaparlar & Dönmez, 2016). Bu sebeple bu araştırma modeli seçilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin orta bölgesinde yer alan bir üniversitenin ebelik bölümüne kayıtlı öğrencileri oluşturmaktadır. 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi'ne kayıtlı toplam 412 öğrenci vardır. 2023 yılında Yüce Yörük ve Varer Akpınar yaptığı çalışmada öğrencilerin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerini %43 oranında yeterli bulmuşlardır (Yüce Yörük & Varer Akpınar, 2023). Bu oran örneklem hesabında prevalans olarak alınmıştır. Ulaşılması gereken minimum örneklem büyüklüğü Epi Info 7.2.6.0 programında %95 güven düzeyinde %43,0 prevalans, 0.05 hata payı ile 196 olarak hesaplanmış. Veri eksiklikleri göz önünde bulundurularak araştırmaya 210 öğrencinin alınması kararlaştırılmış ve 213 veri ile çalışma sonlandırılmıştır.

Çalışmanın bağımlı değişkenini Küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeyleri oluştururken, bağımsız değişkenlerini, Öğrencilerin yaşı, sınıfı, gelir düzeyi, BM sürdürülebilir kalkınma amaçlarını bilme durumu, küresel iklim değişikliğinin sağlık üzerine etkisini bilme durumu vd. oluşturmaktadır.

Çalışmaya ilgili üniversitenin Ebelik Bölümü'ne kayıtlı olan, çalışmaya gönüllü olarak katılan öğrenciler dahil edilirken, soruların tamamını cevaplamayanlar çalışmadan dışlanmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur (Nsengiyumva vd., 2020; Ha, 2022; Samuel vd., 2022; Roos vd., 2021; Lykins vd., 2024; Öztürk Dönmez & Kurt; 2023; Işık & Güneş, 2025; Akkur & Özdilek, 2025).

2.3.2. Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Ölçeği (ÜÖKİDYÖ)

Deniz vd. tarafından 2021 yılında geliştirilen bu ölçek, üniversite öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla

tasarlanmıştır. Toplam 21 maddeden oluşan ölçek; doğal ve beşerî ortama etkiler (9 madde), küresel organizasyonlar ve anlaşmalara ilişkin farkındalık (6 madde), ortaya çıkaran sebepler (3 madde) ve enerji tüketimi ilişkisi (3 madde) olmak üzere dört alt boyuttan meydana gelmektedir. Maddeler 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile değerlendirilmektedir: 1=Hiç farkında değilim, 2=Farkında değilim, 3=Kararsızım, 4=Farkındayım, 5=Tamamen farkındayım. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

Ölçekten alınabilecek puanlar 21 ile 105 arasında değişmektedir; yüksek puanlar bireylerin küresel iklim değişikliğine ilişkin farkındalıklarının daha yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca ölçek ve alt boyutlardan elde edilen toplam puanların madde sayılarına bölünmesiyle elde edilen ortalamalar; 1-2,33 arası düşük, 2,34-3,66 arası orta, 3,67-5,00 arası ise yüksek farkındalık olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach's alpha güvenirlik katsayısı geliştirildiği çalışmada 0,826 olarak raporlanırken; bu araştırmada yapılan analizde güvenirlik katsayısı 0,886 olarak bulunmuştur (Deniz vd., 2021).

2.4. Verilerin toplanma zamanı

Çalışmanın yürütülebilmesi için ilgili kurumdan gerekli kurum izni ile KAEÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 2025/08/34 karar numaralı etik onay alınmıştır. Çalışmanın verileri etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra 01.05.2025-30.06.2025 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanmıştır.

2.5. Veri analizi

Araştırmadan elde edilen veriler IBM SPSS 20.0 (IBM, 2011) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilere ilişkin sayı ve yüzde dağılımlarının yanı sıra ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Normal dağılım varsayımını değerlendirmek için Skewness-Kurtosis değerleri incelenmiş; sırasıyla 0,214 ve 0,067 olarak belirlenen bu değerlerin ± 1 aralığında bulunması nedeniyle verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir (Tabachnick & Fidell, 2013). İki bağımsız grubun ortalamalarını karşılaştırmak amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. İki denli fazla grubun karşılaştırılmasında ise One Way ANOVA testi kullanılmıştır. Grup varyanslarının homojen olmadığı durumlarda Welch testi tercih edilmiş ve Post Hoc analizlerde Tamhane's T2 testi kullanılmıştır. Varyansları

homojen olan ANOVA analizlerinde ise Bonferroni düzeltmeli post hoc testi uygulanmıştır. $P < 0,05$ anlamlı kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Tablo 1'de katılımcıların tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı verilmiştir. Tabloya göre; katılımcıların yaş ortalaması $20,9 \pm 3,0$ yıl, %67,1'i Anadolu lisesi mezunu ve %89,7'si kentsel bölgede yaşamaktadır (Tablo 1).

Tablo 1.

Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri

Değişkenler	$\bar{x} \pm SS$	Min.-Max.
Yaş	$20,9 \pm 3,0$	17-42
Öğrenim Gördüğü Sınıf	Sayı (n=213)	Yüzde
1. Sınıf	85	39,9
2. Sınıf	61	28,6
3. Sınıf	37	17,4
4. Sınıf	30	14,1
Hangi Liseden Mezun Olduğu		
Fen-Sosyal Bilimler Lisesi	22	10,4
Anadolu Lisesi	143	67,1
Meslek Lisesi	21	9,9
Diğer	27	12,7
Yaşamının Çoğunluğunu Geçirdiği Yer		
Kentsel	191	89,7
Kırsal	22	10,3
İfade Edilen Gelir Düzeyi		
Gelir giderden fazla	51	23,9
Gelir gidere denk	150	70,4
Gelir giderden az	12	5,6

Tablo 2'de, katılımcıların küresel iklim değişikliğine ilişkin bazı sorulara verdikleri yanıtların dağılımı verilmiştir. Tabloya göre, katılımcıların %96,7'si küresel

iklim değişikliği kavramını duyduğunu, %92,5'i ise bu konu hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Bazı Sorulara Verdikleri Cevapların Dağılımı

Değişkenler	n=213	Yüzde
Küresel iklim değişikliği kavramını duyma		
Evet	206	96,7
Hayır	7	3,3
Küresel iklim değişikliği konusunda bilgisinin olması		
Evet	197	92,5
Hayır	16	7,5
Küresel iklim değişikliği konusundaki bilgi kaynağı**		
TV	98	21,9
İnternet	142	31,8
Sosyal Medya	132	29,5
Aile	30	6,7
Arkadaş	24	5,4
Lisans eğitimi	12	2,7
Bilimsel toplantı	9	2,0
Küresel iklim değişikliği konusunda endişelenme durumu		
Evet	163	76,5
Hayır	10	4,7
Kısmen	40	18,8

Tablo 2. (devamı)

Küresel iklim değişikliğinin sağlık üzerine etkisini bilme durumu		
Evet	92	43,2
Hayır	26	12,2
Kısmen	95	44,6
Sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bilme durumu		
Evet	22	10,3
Hayır	191	89,7

**Çoklu cevap içermektedir.

Bilgi kaynakları incelendiğinde, katılımcıların %31,8'i en yüksek oranda "internet" cevabını vermiştir. Ayrıca, katılımcıların %76,5'i küresel iklim değişikliği konusunda endişe duyduğunu ifade ederken, %43,2'si bu olgunun sağlık üzerindeki etkilerini bildiğini beyan etmiştir (Tablo 2).

Tablo 3'te katılımcıların ÜÖKİDYFÖ genel ve alt boyut puan ortalamaları verilmiştir. Tabloya göre; ÜÖKİDYFÖ puan ortalaması 105 üzerinde 74,2±13,6'dır (Tablo 3).

Tablo 3.

Katılımcıların ÜÖKİDYFÖ genel ve alt boyut puan ortalamaları

Ölçek (n=213)	$\bar{x} \pm SS$	Min-Max	Ölçek Min.-Max.
ÜÖKİDYFÖ* Genel Puan Ortalaması	74,2±13,6	33-105	21-105
Doğal ve beşerî ortama etkiler	37,8±6,1	14-45	9-45
Küresel organizasyonlar ve anlaşmalara ilişkin farkındalık	16,1±7,2	6-30	6-30
Ortaya çıkaran sebepler	8,1±3,5	3-15	3-15
Enerji tüketimi ilişkisi	12,1±2,7	3-15	3-15

* Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Ölçeği

Tablo 4'te katılımcıların ÜÖKİDYFÖ ve alt boyutlarının gruplandırması verilmiştir. Tabloya göre; katılımcıların %36,6'sı yüksek düzeyde farkındalığa

sahiptir. Alt boyutlardan en yüksek farkındalığa sahip olanı %78,9 ile doğal ve beşerî ortama etkiler boyutudur (Tablo 4).

Tablo 4.

Katılımcıların ÜÖKİDYFÖ ve Alt Boyutlarının Gruplandırılması

Genel Ölçek ve Alt Boyutları	Düşük farkındalık		Orta farkındalık		Yüksek farkındalık	
	n	%	n	%	n	%
ÜÖKİDYFÖ* genel puan ortalaması	5	2,3	130	61,0	78	36,6
Doğal ve beşerî ortama etkiler	3	1,4	42	19,7	168	78,9
Küresel organizasyonlar ve anlaşmalara ilişkin farkındalık	97	45,5	71	33,3	45	21,1
Ortaya çıkaran sebepler	96	45,1	77	36,2	40	18,8
Enerji tüketimi ilişkisi	14	6,6	61	28,6	138	64,8

* Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Ölçeği

Tablo 5'te katılımcıların tanımlayıcı özellikleri ile ÜÖKİDYFÖ puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Tabloya göre; küresel iklim değişikliğinin sağlık üzerine etkilerini bilenlerin ÜÖKİDYFÖ puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$). ÜÖKİDYFÖ puan ortalaması en yüksek olanlar 3. sınıfta öğrenim görmektedir. Ancak aradaki fark anlamlı değildir ($p>0,05$).

Meslek lisesi mezunlarının, gelir giderden fazla diyenlerin, küresel iklim değişikliği kavramını duyanların ve küresel iklim değişikliği konusunda endişelenenlerin farkındalık düzeyleri yüksek olmasına karşın anlamlı değildir ($p>0,05$) (Tablo 5).

Tablo 5.

Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri ile ÜÖKİDYFÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırması

Değişkenler	n	ÜÖKİDYFÖ* $\bar{x} \pm SS$	Test P
Öğrenim gördüğü sınıf			
1.sınıf	85	75,2±12,1	F=2,285 p=0,080
2.sınıf	61	72,7±13,8	
3.sınıf	37	77,8±15,3	
4.sınıf	30	69,9±13,9	
Lise mezuniyeti			
Fen-Sosyal Bilimler Lisesi	22	71,5±13,5	F=1,153 p=0,329
Anadolu Lisesi	143	75,0±13,5	
Meslek Lisesi	21	75,7±14,5	
Diğer	27	70,7±13,1	
Yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer			
Kentsel	191	74,2±13,7	t=0,050 p=0,960
Kırsal	22	74,0±12,9	
İfade edilen gelir düzeyi			
Gelir giderden fazla	51	75,7±14,1	F=0,400 p=0,671
Gelir gidere denk	150	73,7±13,8	
Gelir giderden az	12	73,9±14,5	
Küresel iklim değişikliği kavramını duyma durumu			
Evet	206	74,3±13,3	t=0,716 p=0,475
Hayır	7	70,6±20,6	
Küresel iklim değişikliği hakkında bilgisinin olma durumu			
Evet	204	74,2±13,6	t=0,109 p=0,913
Hayır	9	74,7±14,1	
Küresel iklim değişikliği konusunda endişe duyma			
Evet	163	74,6±13,5	t=0,255 p=0,799
Hayır	10	73,5±14,7	
Küresel iklim değişikliğinin sağlık üzerine etkisini bilme durumu			
Evet ¹	92	76,7±13,0	F=5,641 p*=0,004 **1-2
Hayır ²	26	66,8±14,6	
Kısmen ³	95	73,8±13,2	
Sürdürülebilir kalkınma hedeflerini bilme durumu			
Evet	22	76,2±12,2	t=0,729 p=0,467
Hayır	191	74,0±13,7	

* Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Ölçeği, (t= Bağımsız örneklem t testit, F=One Way ANOVA, *p<0,05)

Tablo 6'da küresel iklim değişikliği hakkındaki bilginin kaynağı ile ÜÖKİDYFÖ puan ortalamasının karşılaştırması verilmiştir. Tabloya göre; sosyal medyadan, aileden ve lisans eğitimi sırasında bilgi

alanların puan ortalamaları yüksek olmasına karşın anlamlı değildir (p>0,05). Ancak eğitim kaynağı bilimsel toplantılar olanların farkındalık düzeyleri anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (p<0,05) (Tablo 6).

Tablo 6.

Küresel İklim Değişikliği Hakkındaki Bilginin Kaynağı ile ÜÖKİDYFÖ Puan Ortalamasının Karşılaştırması

Değişkenler	n	ÜÖKİDYFÖ* $\bar{x} \pm SS$	Test P
TV'den bilgi alma			
Evet	98	73,5±13,2	t=0,668
Hayır	115	74,8±13,9	p=0,505
İnternette bilgi alma			
Evet	142	74,2±13,2	t=0,032
Hayır	71	74,2±14,4	p=0,974

Tablo 6. (devamı)

Sosyal medyadan bilgi alma			
Evet	132	74,9±13,1	t=1,018
Hayır	81	73,0±14,3	p=0,310
Aileden bilgi alma			
Evet	30	77,0±14,3	t=1,243
Hayır	183	73,7±13,4	p=0,215
Arkadaştan bilgi alma			
Evet	24	73,6±13,3	t=0,214
Hayır	189	74,3±13,6	p=0,831
Lisans eğitimi sırasında bilgi alma			
Evet	12	76,6±10,7	t=0,630
Hayır	201	74,0±13,7	p=0,529
Bilimsel toplantılarda bilgi alma			
Evet	9	83,8±14,6	t=2,188
Hayır	204	73,8±13,4	p*=0,030

* Üniversite Öğrencilerinin Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Ölçeği, (t= Bağımsız örneklem t test, *p<0,05)

4. Tartışma

Bu çalışmada ebeklik bölümü öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. ÜÖKİDYFÖ toplam puan ortalamasının 74,2±13,6 olması ve ölçeğin 21 maddeden oluşması dikkate alındığında, madde başına düşen ortalamanın 3,53±0,65 olduğu görülmektedir. Ölçeğin puanlama sistemine göre madde ortalamalarının 1–2,33 arası düşük, 2,34–3,66 arası orta ve 3,67–5,00 arası yüksek farkındalık düzeyi olarak sınıflandırılması (Deniz ve ark., 2021), öğrencilerin küresel iklim değişikliğini kavrama ve etkilerini tanıma düzeylerinin orta seviyede olduğunu göstermektedir (Tablo 3, Tablo 4).

Bu çalışmada genel farkındalık düzeyinin orta bulunması, üniversite öğrencileriyle yapılan diğer çalışmaların bulgularıyla uyumludur. Elde edilen bu sonuç, öğrencilerin iklim değişikliğine ilişkin temel bir farkındalığa sahip olmakla birlikte, konunun tüm boyutlarını kapsayan derinlemesine bilgi düzeyine henüz ulaşamadıklarını düşündürmektedir. Benzer şekilde, Yüce Yörük ve Varer Akpınar (2023), üniversite öğrencilerinin yalnızca bir bölümünün iklim değişikliği konusunda yeterli farkındalığa sahip olduğunu bildirmiştir. İlaslan ve Şahin Orak (2024) da hemşirelik öğrencilerinin iklim değişikliği farkındalığına ilişkin bilgi ve tutum düzeylerini orta seviyede saptamış, Tümer (2023) ise hemşirelik öğrencilerinin iklim değişikliği farkındalık ve kaygı düzeylerini benzer biçimde orta düzeyde rapor etmiştir. Bu çalışmalarla paralel olarak mevcut araştırma bulguları, iklim değişikliğinin çok boyutlu ve disiplinler arası yapısı nedeniyle öğrencilerin

özellikle sağlık, politika ve uygulama boyutlarında daha kapsamlı bilgiye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Alt boyutlar incelendiğinde, öğrencilerin en yüksek farkındalığa “doğal ve beşerî çevre etkileri” boyutunda sahip oldukları görülmektedir (Tablo 3). Bu durum, iklim değişikliğinin çevresel etkilerinin günlük yaşamda daha görünür ve somut olmasıyla ilişkili olabilir. Buna karşın, küresel organizasyonlar ve iklim politikalarına ilişkin farkındalığın görece düşük olması, öğrencilerin iklim değişikliğinin yönetim ve politika boyutlarına ilişkin bilgi eksikliği yaşadıklarını düşündürmektedir. Benzer şekilde İncesu ve Altınar Yas (2024), öğrencilerin çevresel etkiler konusunda daha bilinçli olduklarını, ancak küresel iklim politikalarına ilişkin farkındalıklarının sınırlı olduğunu bildirmiştir.

Çalışmanın önemli bulgularından biri, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerini bilen öğrencilerin farkındalık düzeylerinin anlamlı biçimde daha yüksek olmasıdır (Tablo 5). Bu sonuç, iklim değişikliğinin sağlık boyutuna ilişkin bilginin farkındalığı artıran temel bir etken olduğunu göstermektedir. Literatürde, iklim değişikliğinin anne ve yenidoğan sağlığı üzerindeki etkilerine dikkat çeken çalışmalar, sağlık profesyonellerinin bu konuda bilinçli olmasının önemini vurgulamaktadır. Literatürde, Roos vd. (2021), iklim değişikliğini anne ve yenidoğan sağlığını tehdit eden küresel bir risk olarak tanımlarken; Ha (2022), artan sıcaklıklar ve çevresel stresörlerin gebelik sürecinde komplikasyon riskini artırdığını belirtmiştir. Türkiye’de yapılan çalışmalarda da aşırı sıcaklık maruziyetinin doğum sonuçları üzerinde

olumsuz etkileri olduğu bildirilmektedir (Mercan & Yıldız, 2021). Bu çalışmalarla paralel olarak mevcut araştırmanın bulguları, sağlık etkileri konusunda bilgi sahibi olmanın iklim değişikliğine yönelik farkındalığı güçlendirdiğini ve bu durumun literatür tarafından desteklenen beklenen bir sonuç olduğunu göstermektedir.

Bilgi kaynaklarına ilişkin bulgular incelendiğinde, bilimsel toplantıların öğrencilerin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık düzeyini artırmada etkili bilgi kaynağı olduğu görülmektedir. Buna karşın, internet ve sosyal medyanın yaygın kullanımına rağmen farkındalık düzeyini anlamlı biçimde artırmaması dikkat çekici bir bulgudur. Bu durum, iklim değişikliğinin çok boyutlu ve bilimsel temelli bir konu olması nedeniyle doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmanın akademik kaynaklar ve yapılandırılmış eğitim süreçleri gerektirmesiyle açıklanabilir. Literatür de bu yorumu desteklemektedir. Nsengiyumva vd. (2020), bilimsel eğitimler ve profesyonel toplantıların sağlık profesyonellerinin iklim değişikliği konusundaki farkındalık ve tutumlarını anlamlı düzeyde geliştirdiğini bildirmiştir. Benzer şekilde, Bilgiç ve Demir (2024) tarafından yürütülen çalışmada, kadınlara yönelik verilen iklim değişikliği eğitimi sonrasında, iklim değişikliğinin üreme sağlığı üzerindeki etkilerine ve iklim değişikliğini önlemeye yönelik bilgi düzeylerinin belirgin biçimde arttığı gösterilmiştir. Bu bulgular, yapılandırılmış ve bilimsel temelli eğitimlerin iklim değişikliği farkındalığını artırmada etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Sosyodemografik değişkenlere göre farkındalık düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmaması (Tablo 5), üniversite ortamında öğrencilerin bilgiye erişim olanaklarının benzer olmasıyla açıklanabilir. Ayrıca iklim değişikliği konularının müfredatta sınırlı yer alması, sınıf düzeyi ya da bireysel özelliklere bağlı belirgin farkların ortaya çıkmasını engellemiş olabilir.

Sonuç olarak, bu çalışma ebelik öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalıklarının orta düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, ebelik eğitiminde iklim değişikliği ve sağlık ilişkisine yönelik içeriklerin güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle anne ve yenidoğan sağlığı alanında görev alacak ebelerin, iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki

etkilerine ilişkin farkındalıklarının artırılması, sunulan bakımın niteliğini olumlu yönde etkileyecektir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine ilişkin farkındalıklarının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin çevresel değişimlerin etkilerine duyarlı oldukları görülmekle birlikte, iklim değişikliğinin sağlık boyutunun özellikle güçlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Sağlık etkilerini bilen öğrencilerde farkındalığın daha yüksek olması, eğitimin bu alandaki belirleyici rolünü göstermektedir. Ayrıca bilimsel toplantıların farkındalık üzerinde olumlu etkisinin bulunması, öğrenme süreçlerinde güvenilir ve akademik kaynakların önemini vurgulamaktadır.

Bu doğrultuda, ebelik eğitim programlarının iklim değişikliği ve sağlık ilişkisini bütüncül biçimde ele alacak şekilde zenginleştirilmesi önerilmektedir. Müfredat içine sürdürülebilirlik, çevresel riskler ve iklim değişikliğinin anne-yenidoğan sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik içerikler eklenebilir. Öğrencilerin bilimsel toplantılar, çalıştaylar ve seminerlere katılımının teşvik edilmesi farkındalık düzeylerinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca eğitimlerde güvenilir bilgi kaynaklarına yönlendirme yapılması, internet ve sosyal medya gibi platformlardan elde edilen dağınık bilginin yerini bilimsel temelli öğrenmeye bırakmasını destekleyecektir.

6. Sınırlılıklar ve Gelecek Çalışmalar

Bu çalışmanın tek bir merkezde yapılmış olması çalışmanın sınırlılığdır. Geleceğin ebe adaylarının iklim krizine karşı hazırlıklı olmalarını sağlamak amacıyla farklı eğitim kurumlarında yapılacak geniş çaplı ve karşılaştırmalı çalışmaların literatüre önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Çalışmanın yürütülebilmesi için ilgili kurumdan gerekli kurum izni ile KAEÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 2025/08/34 karar numaralı etik onay alınmıştır. Çalışma, gönüllü katılımcılarla yürütülmüş olup, veri toplama sürecine başlamadan önce katılımcılardan yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Araştırma sürecinde Helsinki Bildirgesi'ne uygun hareket edilmiştir.

Yazarların Makaleye Katkısı

SA, çalışmanın fikir aşamasını oluşturmuş, tasarımını yapmış, istatistiksel analizleri gerçekleştirmiş ve makalenin düzenlemesini yapmış olup araştırmanın bütünlüğünden sorumludur. SA ve DE veri toplama ve makale yazım süreçlerini yürütmüştür. SA, makalenin gözden geçirilmesi ve son onayından sorumludur.

Kaynakça

- Akkur, M., & Özdelek, R. (2025). Green midwifery care in climate change and newborn nutrition. *Journal of Health Sciences Institute*, 10(1), 71–78. <https://doi.org/10.51754/cusbed.1587329>
- Aktaş Reyhan, F., Ertaş, E., & Boylu Gülek, İ. (2024). The opinions of midwives of the future on the effects of climate change on women's health: A qualitative study. *Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 9(3), 444–453. <https://doi.org/10.5336/healthsci.2024-101905>
- Ataklı, G., & Kuran, H. (2022). İklim değişikliği farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *Biological Diversity and Conservation*, 15(2), 150–161.
- Bilgiç, B., & Demir, R. (2024). İklim değişikliğinin kadın üreme sağlığına olan etkilerine yönelik kadınlara verilen eğitimin bilgi durumuna ve iklim değişikliği farkındalığına etkisi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(3), 242–256.
- Çaparlar, C. Ö., & Dönmez, A. (2016). Bilimsel araştırma nedir, nasıl yapılır. *Türk J Anaesthesiol Reanim*, 44(4), 212–218. <https://doi.org/10.5152/TJAR.2016.34711>
- Deniz, M., İnel, Y., & Sezer, A. (2021). Üniversite öğrencilerinin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalık ölçeği. *International Journal of Geography and Geography Education*, (43), 252–264. <https://doi.org/10.33308/igge.818561>
- Ha, S. (2022). The changing climate and pregnancy health. *Current Environmental Health Reports*, 9, 263–275. <https://doi.org/10.1007/s40572-022-00345-9>
- International Confederation of Midwives, (2024). *Midwives: A vital climate solution*. Erişim adresi: <https://internationalmidwives.org/idm-theme-announcement/> Erişim tarihi: 19.11.2025
- Işık, C., & Güneş, E. (2025). Ebelik öğrencilerinin iklim değişikliği farkındalık düzeylerinin iklim değişikliğine yönelik kaygılarına etkisi: Kesitsel araştırma. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7(2), 74–80. <https://doi.org/10.33308/2687248X.202572373>
- İlaslan, N., & Şahin Orak, N. (2024). Relationship between nursing students' global climate change awareness, climate change anxiety and sustainability attitudes. *BMC Nursing*, 23, 573. <https://doi.org/10.1186/s12912-024-02252-w>
- İncesu, O., & Altın Yas, M. (2024). The relationship between nursing students' environmental literacy and awareness of global climate change. *Public Health Nursing*, 41, 67–76. <https://doi.org/10.1111/phn.13255>

Çıkar Beyanı

Bu araştırma herhangi bir çıkar çatışmasına konu değildir.

Finansman

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan destek alınmamıştır. Çalışma için gereken harcamalar yazarlar tarafından karşılanmıştır.

- Kılıç, S & Yılmaz, S. (2025). İklim değişikliğinin anne fetal sağlık üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi. *Selçuk Sağlık Dergisi*, 6(2), 300–319. <https://doi.org/10.70813/ssd.1627186>
- Lykins, A. D., Bonich, M., Sundaraja, C., & Cosh, S. (2024). Climate change anxiety positively predicts antenatal distress in expectant female parents. *Journal of Anxiety Disorders*, 101, 102801. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2023.102801>
- Mercan, S., & Yıldız, S. (2021). Gebelikte aşırı sıcaklık maruziyetinin doğum sonuçlarına etkisi. *Perinatoloji Dergisi*, 29(1), 43–52.
- NASA. (2020). Global climate change: Vital signs of the planet. NASA. Erişim adresi: <https://climate.nasa.gov/> Erişim tarihi: 25.02.2025
- Nsengiyumva, R., Rose Mukarubayiza, M., Murekatete, C., & Meharry, P. (2020). Climate change associated with neonatal health risks: Rwandan nurses' and midwives' awareness and perceptions. *Rwanda Journal of Medicine and Health Sciences*, 3(2), 261–272. <https://doi.org/10.4314/rjmhs.v3i2.15>
- Öztürk Dönmez, R., & Kurt, Ş. (2023). İklim değişikliğinin anne ve yenidoğan sağlığı üzerine etkisi [The effect of climate change on maternal and newborn health]. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 16(1), 105–113. <https://doi.org/10.46483/deuhfed.1008043>
- Roos, N., Kovats, S., Hajat, S., Filippi, V., Chersich, M., Luchters, S., ... & Wright, C. Y. (2021). Maternal and newborn health risks of climate change: A call for awareness and global action. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 100, 566–570. <https://doi.org/10.1111/aogs.14124>
- Samuels, L., Nakstad, B., Roos, N., Bonell, A., Chersich, M., Havenith, G., et al. (2022). Physiological mechanisms of the impact of heat during pregnancy and the clinical implications: Review of the evidence from an expert group meeting. *International Journal of Biometeorology*, 66, 1505–1513. <https://doi.org/10.1007/s00484-022-02301-6>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Tümer, A. (2023). Hemşirelik öğrencilerinin iklim değişikliği farkındalık ve kaygı düzeyleri. *Journal of Public Health Nursing*, 12(3), 45–54.
- United Nations, (2023). Goal 13: Take urgent action to combat climate change and its impacts. Erişim adresi: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-change/> Erişim tarihi: 19.11.2025
- Yüce Yörük, E. A., & Varer Akpınar, C. (2023). Bir üniversitedeki öğrencilerin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalıkları. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 45(4), 471–479. <https://doi.org/10.20515/otd.1278028>